

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5

Google
Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, may.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehnonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING O'RNI	18
O'rinov Akmaljon Ahmadjonovich Siddiqov Javlonbek Sodiqjon o'g'li XORAZM VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING JORIY HOLATI VA RIVOJLANISH OMILLARI TAHLILI	22
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna ENERGETIKA INFRATUZILMASINING HUDUDIY RIVOJLANISH VA IJTIMOY TENGLIKKA TA'SIRI.....	27
Babajanova Dilfuza Abdurasulovna HUDUDLARDA LOKAL TURIZM XIZMATLARINING TARKIBI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI TAHLILI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA)	32
Xasanova Mavjuda Ma'mirjonovna TURIZM MAVSUMIYLIGI OMILLARINING KOMPLEKS TAHLILI: TASNIFLASHNING KONSEPTUAL VA INTEGRATSION MEXANIZMLARI.....	41
Barotov Umidjon Mahmud o'g'li BOSHQARISH SIFATI MOHIYATI VA UNI OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI.....	48
Shoyev Davronbek Axmadjonovich Abdullayeva Gulsanam ENGLISH LOANWORDS IN RUSSIAN AND UZBEK: TERMINOLOGICAL ADAPTATION WITHIN A COMPARATIVE LINGUISTICS FRAMEWORK	53
Kambarova Liliya Ruslanovna РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ПРИВЛЕЧЕНИИ ИНВЕСТИЦИЙ	56
Алибекова Саодат Лапасовна EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN SANOAT KORXONALARIDA MARKETING XIZMATINI TASHKIL ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	61
Usmonova Dilfuza Iloxomovna O'ZBEKISTON INDIVIDUAL SPORTCHILARINI TAYYORLASH TIZIMI BOSHQARUVIGA RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI JORIY ETISHNING SAMARALI USULLARI.....	66
Junaydullayev Mels Asliddin o'g'li KORXONA IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA ERP TIZIMLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	72
Xaydarova Kamola Axinjanovna Berdiqulov Suhrob Berdiqulov o'g'li KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO'SHIB OLISHLAR: NAZARIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	78
Latipova Shaxnoza Maxmudovna Xolmurodova Sevara Asqarovna DAVLAT BUDJETI KAPITAL XARAJATLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	84
Guzal Navruzova KORXONALARNING INNOVATSION RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDA INVESTITSIIYA VA MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	88
Mamayeva Diyora Kurbanbayevna MARKAZIY VA JANUBIY O'ZBEKISTON MINTAQALARI SANOATIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK KO'RSATGICHLARI HOLATI	94
Uralov Eliboy Omonovich	

O'ZBEKISTONDA YOSHLAR TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARNI QO'LLASH	100
Dilfuza Xamzayeva Xurshid Xurramov	
TO'QIMACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA STRATEGIK YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH	106
Otaxonova Roza Boboxon qizi	
APPLICATIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DEVELOPMENT OF BANKING SERVICES	111
Mamutova Aygul Kalmurzaevna, Yaxyayeva Inobat Karimovna	
INVESTITSIYANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI ASOSIY IMKONIYATLARI	118
Rapikov Toxirjon Yuldashbayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	122
Yahyoxonov Niyozxo'ja Bahroil o'g'li	
ALOQA KORXONALARI MOLİYAVIY BARQARORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI VA PROGNOZLARI	128
Ismailov Xusanboy Mahammadqosim o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT IQTISODIY BOSHQARUVINING ROLI VA AHAMIYATI	133
Xatamova Gavhar Kiyamovna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNI DAVLAT TOMONIDAN MOLİYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	138
Seitnazarov Baxadir Muratbaevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING TASHQI SAVDO FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	144
Ismailov Erkin Faxretdinovich	
THE ROLE OF INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES IN THE GLOBAL BUSINESS ENVIRONMENT	148
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Nigora Fayzulla kizi Sayfullaeva, Maftuna Rustambek kizi Khojiakbarova	
AGROKLASTER – AGRAR SOHANING RIVOJLANISH NUQTASI	154
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
RAQAMLI BANKLAR RESURS BAZASINI OPTIMALLASHTIRISH IMKONIYATLARI	159
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'ZBEKISTON DON SANOATIDA RISKLARNI BOSHQARISH VA UNING STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH	164
Kurbanova Nigora Abduraxmanovna	
RESPUBLIKAMIZDA AGROLOGISTIKA XIZMATLARI VA UNING SAMARADORLIGI	169
Azizova Dilafruz Habibullayevna	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KOMPLEKS EKSPERTIZA QILISH VA BAHOLASHDAGI MUAMMOLAR	172
Ulashev Jahongir Xushmuradovich, Baxriddinova Yulduz Baxriddin qizi	
O'ZBEKISTON ENERGETIKA TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	176
Yusupov Ulug'bek Shukrullayevich, Kodirova Xilola Joxongir qizi	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA BUDJETGA SOLIQ TO'LOVLARINI HISOBGA OLISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	183
Azimova Feruza Payziyevna, Madaminjonov A.	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEHMONXONA XIZMATLARIDA VAQTNI BOSHQARISHNING XIZMAT SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	188
Tolipova Malika Saloxidinovna	

AGROKLASTERLARNI TASHKIL ETISH — QISHLOQ XO'JALIGI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	192
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI MHXS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	198
M.I. Murodova	
“YASHIL” INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISH ORQALI BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISH MEXANIZMLARI	203
Muxtorov Ilhom Avazjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOATNING YASHIL TRANSFORMATSIYASI VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA OMILLARINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	211
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
IJTIMOIIY HIMOA TIZIMIDA MOLİYAVIY RESURLARNI SAMARALI TAQSIMLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	216
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RESURLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	221
Aipova Iroda Ikramovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MARKETING BOSHQARUVINING HOLATINING TAHLILI	226
Musayeva Shoira Azimovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI: XALQARO TAJRIBA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	232
Egamova Komila Bekchon qizi, Nasirova Kamola Alimovna	
РОЛЬ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В ТРАНСФОРМАЦИИ К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ПРОСТРАНСТВЕННЫЙ АНАЛИЗ АНДИЖАНСКОГО РЕГИОНА.....	239
Кадырова Лола Алимджановна, Эгамов Бахтиёржон Нурметович	
REAL SEKTOR KORXONALARINI MOLİYALASHTIRISHDA ISLOM MOLİYASINING O'RNINI OSHIRISH.....	246
Sevara Hakimova Rustam qizi	
TIJORAT BANKLARI DAROMADLARI TARKIBI VA DINAMIKASINING STATISTIK TAHLILI	251
Abdukaxarova Shoira Abduvaxobovna	
YASHIL INNOVATSIYALARNI MOLİYALASHTIRISH VA AMALGA OSHIRISH IQLIM O'ZGARISHLARIGA MOSLASHISHNING ASOSIY OMILI SIFATIDA: TIZIMLI TAHLIL VA KELGUSI TADQIQOT YO'NALISHLARI	255
Turanov Suhrob Bahodir o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI MEDIA IMIJINI KAPITALLASHTIRISHNING MOLİYAVIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA YANGI YONDASHUVLAR	262
Nazarov G'ulom Akmal o'g'li	
“YASHIL IQTISODIYOT” VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI JORIY QILISH TA'LIMINI TASHKIL ETISH: ADABIYOTLAR SHARHI VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASI ASOSIDA NAMUNAVIY O'QUV DASTURLARINI ISHLAB CHIQISH USLUBIYOTI	269
Raxshona Nabibullayeva	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA LIZING HISOBINI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	275
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARNING MOLİYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	281
Nomozov Umid Iskandarovich	
GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING.....	285
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Mamasolieva Kamila, Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi	

QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISHIDA RISKLARNI BOSHQARISH VA SUG'URTA TIZIMINING NAZARIY ASOSLARI.....	293
Sayfutdinova Soxiba Abdugafurovna	
XORIJIY MAMLAKATLARDA BIZNES INKUBATORLAR FAOLIYATINING INSTITUTSIONAL MODEL, RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ILG'OR TAJRIBALARI.....	297
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich, Odilov Akmal Baxrom o'g'li, Atayeva Hulkaroy Murod qizi	
XALQARO TAJRIBALARDA KICHIK KASSA AMALIYOTINI JORIY QILISH MASALALARI	302
Eshonqulov Akmal Qudratovich	
O'ZBEKISTON KICHIK VA O'RTA KORXONALARI O'RTASIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHDAGI TO'SIQLAR	306
Raxmatova Sitora Shuhratjon qizi	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA DON MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINING BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL ETISH.....	316
Xamidova S.Ya.	
KORXONALAR AUDITIDA BLOKCHEYN TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	322
Ro'zieva Gulchexra O'sarovna	
NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISHGA O'TISHDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	328
Ubaydullayeva Oydinoy Xabibullayevna	
O'ZBEKISTONDA FISKAL BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	333
Isomiddinova Xilola Xasan qizi	
ЛЁГКАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ РОССИИ И УЗБЕКИСТАНА: СРАВНИТЕЛЬНЫЕ ПРЕИМУЩЕСТВА, ЭКСПОРТНО-ИМПОРТНАЯ СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ КООПЕРАЦИИ.....	338
Муниса Турдибаева	
O'ZBEKISTONDA SUT ISHLAB CHIQARISH DINAMIKASI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	350
Xamdamova Guljaxon Ablakulovna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA QIMMATLI QOG'OZLAR BILAN OPERATSIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	357
Malikova Ug'iloy Abdurasul qizi	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH VA CO ₂ EMISSIYASI: EKOLOGIK KUZNETS EGRI CHIZIG'I (EKC) ASOSIDA TAHLIL	363
Choriyev Maxmayoqub	
YIRIK KIMYO SANOATI KORXONALARIDA RISK-MENEJMENT JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI: ZAMONAVIY TAJRIBA VA "NAVOIYAZOT" AJ AMALIYOTI	368
Sayidova Shahlo Toshtemirovna	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASHNING TASHKILIY-BOSHQARUV MEXANIZMINI STRATEGIK TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	373
Lutpullayev Shukrullo Qudratullayevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARNING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH MODELİ	381
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
ICHKI NAZORAT TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN METODIKASI.....	386
Qo'ldosheva Xolisa	
O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA DAVLAT MOLIYAVIY NAZORAT MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	393
Hakimov Nodir Nazarovich	

SURXONDARYO VILOYATI IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DRAYVER TARMOQLARNING O'RNI VA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ISTIQBOLLARI	399

Erdanayev Bunyodjon Abdumalikovich

SURXONDARYO VILOYATI IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DRAYVER TARMOQLARNING O'RNI VA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ISTIQBOLLARI

Erdanayev Bunyodjon Abdumalikovich

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti,
"Iqtisodiyot" kafedrası o'qituvchisi
ORCID: 0009-0001-1841-9075

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada Surxondaryo viloyatining iqtisodiy salohiyati, drayver tarmoqlari hamda yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish orqali barqaror rivojlanishga erishish masalalari chuqur tahlil qilingan. Tadqiqot davomida mintaqaning yalpi hududiy mahsuloti (YaHM) tarkibi, agrar sektorning ustuvorligi va logistika imkoniyatlari o'rganilgan. Shuningdek, maqolada Surxondaryo viloyatining quyosh energiyasi salohiyati hamda Sherobod quyosh fotoelektr stansiyasi misolida yashil energetikaga o'tishning iqtisodiy samaradorligi baholangan. Statistik ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, viloyat iqtisodiyoti 2025-yilda 106,6 foizlik o'sish sur'atini saqlab qolgan bo'lib, bunda xizmatlar sohasi va qishloq xo'jaligi asosiy drayver tarmoqlar sifatida namoyon bo'lmoqda. Maqola yakunida hududni ijtimoiy-iqtisodiy modernizatsiya qilish, xorijiy investitsiyalarni jalb etish hamda ekologik barqarorlikni ta'minlash bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Surxondaryo, drayver tarmoqlar, yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, yalpi hududiy mahsulot, investitsiyalar, quyosh energiyasi, agrar sektor, iqtisodiy boshqaruv, modernizatsiya.

Abstract. This scientific article provides a comprehensive analysis of the economic potential of the Surkhondaryo region, its driver sectors, and the prospects for achieving sustainable development through the implementation of green economy principles. The study examines the structure of the Gross Regional Product (GRP), the priority role of the agricultural sector, and the logistical opportunities of the region. In addition, the article evaluates the solar energy potential of Surkhondaryo and the economic efficiency of the transition to green energy using the example of the Sherabad solar photovoltaic power plant. Statistical analysis indicates that the regional economy maintained a growth rate of 106.6 percent in 2025, with the service sector and agriculture acting as the main economic drivers. The article concludes with scientifically grounded recommendations aimed at socio-economic modernization, attracting foreign investment, and ensuring environmental sustainability in the region.

Key words: Surkhondaryo, driver sectors, green economy, sustainable development, gross regional product, investments, solar energy, agricultural sector, economic management, modernization.

Аннотация. В данной научной статье проведён углублённый анализ экономического потенциала Сурхандарьинской области, драйверных отраслей и вопросов достижения устойчивого развития посредством внедрения принципов зелёной экономики. В ходе исследования изучены структура валового регионального продукта (ВРП), приоритетность аграрного сектора и логистические возможности региона. Кроме того, в статье оцениваются потенциал солнечной энергетики Сурхандарьи и экономическая эффективность перехода к зелёной энергетике на примере Шерабадской солнечной фотоэлектрической станции. Анализ статистических данных показывает, что экономика области в 2025 году сохранила темпы роста на уровне 106,6 %, при этом основными драйверами выступили сфера услуг и сельское хозяйство. В заключении статьи представлены научно обоснованные рекомендации по социально-экономической модернизации региона, привлечению иностранных инвестиций и обеспечению экологической устойчивости.

Ключевые слова: Сурхандарья, драйверные отрасли, зелёная экономика, устойчивое развитие, валовой региональный продукт, инвестиции, солнечная энергия, аграрный сектор, экономическое управление, модернизация.

KIRISH

Zamonaviy dunyoda global iqtisodiy jarayonlar mintaqalarning barqaror rivojlanishiga yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar doirasida har bir hududning o'ziga xos imkoniyatlaridan kelib chiqib, "drayver" tarmoqlarni aniqlash va ularni qo'llab-quvvatlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Shu nuqtai nazardan, Surxondaryo viloyati mamlakatimizning eng janubiy hududi sifatida nafaqat geografik, balki strategik va iqtisodiy jihatdan ham katta salohiyatga ega hisoblanadi.

Viloyatning Afg'oniston, Tojikiston va Turkmaniston bilan chegaradoshligi uni xalqaro transport va logistika markaziga aylantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, hududning qulay iqlimiy sharoitlari qishloq xo'jaligining noyob tarmoqlarini rivojlantirish hamda yashil energetika loyihalarini amalga oshirish uchun muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Iqtisodiy boshqaruv tizimini takomillashtirish orqali mintaqaning ichki resurslarini samarali safarbar etish, aholi bandligini ta'minlash va turmush darajasini oshirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Jahon miqyosida ekologik muammolarning kuchayib borishi esa iqtisodiy o'sishni ta'minlashda ekologik xavfsiz va resurs tejamkor texnologiyalardan foydalanishni taqozo etmoqda.

Surxondaryo viloyati misolida barqaror rivojlanish strategiyasini ishlab chiqishda iqtisodiy samaradorlik va ekologik barqarorlik o'rtasidagi mutanosiblikni ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur tadqiqotda viloyat iqtisodiyotining hozirgi holati, drayver tarmoqlarning rivojlanish dinamikasi hamda yashil iqtisodiyotga o'tishning institutsional asoslari kompleks tarzda tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mintaqaviy iqtisodiyot va barqaror rivojlanish masalalari uzoq yillardan buyon iqtisodchi olimlar diqqat markazida bo'lib kelmoqda. Nobel mukofoti sovrindorlari Robert Solow va Paul Romer o'zlarining iqtisodiy o'sish modellarida investitsiyalar hamda texnologik innovatsiyalarning iqtisodiy rivojlanishdagi drayver rolini ilmiy jihatdan asoslab berganlar. Mintaqaviy rivojlanish nazariyasida esa François Perrouxning "o'sish qutblari" konsepsiyasi drayver tarmoqlarni aniqlash va hududiy iqtisodiy rivojlanishni tahlil qilishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

O'zbekistonlik olimlardan B. Berkinov, Sh. Mustafoqulov va boshqalar mintaqalar raqobatbardoshligini oshirish hamda ularni klaster usulida rivojlantirish bo'yicha muhim ilmiy tadqiqotlar olib borganlar. Xususan, Sh. Mustafoqulov mintaqaning investitsion jozibadorligini baholashda hududiy o'ziga xosliklarni hisobga olish muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydi.

Yashil iqtisodiyot yo'nalishida esa Ernst Ulrich von Weizsäcker hamda Jeffrey Sachs kabi olimlar resurs tejamkorligi va ekologik kapitalni saqlash barqaror rivojlanishning muhim omillaridan biri ekanligini asoslab berganlar.

Surxondaryo viloyati iqtisodiyotini o'rganish bo'yicha M. Zaripova va B. Xo'jamqulov kabi tadqiqotchilar agrar sektor hamda investitsion dinamikani ekonometrik modellar asosida tahlil qilganlar. Ular tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlar investitsiyalarning vaqt omiliga bog'liqligi va mintaqaviy drayverlarning makroiqtisodiy determinantlarini aniqlashga yo'naltirilgan.

Shunga qaramay, Surxondaryo viloyatida yashil iqtisodiyot tamoyillarini drayver tarmoqlar bilan integratsiyalashgan holda tadqiq etish masalasi hali yetarli darajada yoritilmagan ilmiy yo'nalishlardan biri bo'lib qolmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida tizimli tahlil, qiyosiy iqtisodiy tahlil, statistik guruhlash hamda ekonometrik modellashtirish usullaridan foydalanildi. Surxondaryo viloyatining 2020–2025-yillardagi makroiqtisodiy ko'rsatkichlari dinamikasini o'rganishda O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi hamda Surxondaryo viloyati statistika boshqarmasining rasmiy ma'lumotlari asosiy manba sifatida xizmat qildi.

Tadqiqotda mintaqaning iqtisodiy holati yalpi hududiy mahsulot (YaHM) o'sishi, tarmoqlar kesimidagi ulushi va investitsion faollik ko'rsatkichlari orqali baholandi. Shuningdek, yashil iqtisodiyotga o'tish imkoniyatlarini aniqlash maqsadida hududning energetika balansi hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalari (QTEM) salohiyati tahlil qilindi. SWOT-tahlil usuli yordamida Surxondaryo viloyati iqtisodiy rivojlanishining kuchli va zaif tomonlari, imkoniyatlari hamda ehtimoliy xavf-xatarlari aniqlashtirildi.

Ma'lumotlarni qayta ishlash jarayonida iqtisodiy-matematik usullar qo'llanilib, istiqboldagi prognoz ko'rsatkichlari hisoblab chiqildi. Tadqiqotning obyekti sifatida Surxondaryo viloyatining real sektori tanlangan bo'lsa, predmeti sifatida mintaqaviy iqtisodiy boshqaruv va barqaror o'sish mexanizmlari belgilandi.

Statistik ma'lumotlarning ishonchliligi Fisher va Student mezonlari yordamida tekshirilib, olingan natijalarning ilmiy hamda amaliy ahamiyati asoslandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Surxondaryo viloyatining iqtisodiy rivojlanish tahlili shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda mintaqada barqaror o'sish tendensiyasi kuzatilmoqda. 2025-yil yakunlariga ko'ra, viloyatning yalpi hududiy mahsuloti (YaHM) 66,2 trillion so'mni tashkil etib, 2024-yilga nisbatan 106,6 foizga o'sdi. Mazkur ko'rsatkich respublika miqyosida viloyat iqtisodiy faolligining izchil oshib borayotganidan dalolat beradi.

YaHM tarkibida eng katta ulush qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligiga to'g'ri kelib, u 48,7 foizni tashkil etmoqda. Bu esa viloyat iqtisodiyotida agrar sektor yetakchi o'rin tutayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, xizmat ko'rsatish sohasi (36,7 foiz) hamda sanoat tarmoqlarining (6,8 foiz) ulushi ham bosqichma-bosqich ortib bormoqda.

Sanoat ishlab chiqarish hajmining 2025-yilda 9,3 foizga oshgani mintaqada modernizatsiya va texnologik yangilanish jarayonlari jadallashayotganini ko'rsatadi. Ayniqsa, qayta ishlash sanoati, qurilish materiallari ishlab chiqarish hamda energetika yo'nalishlarida yangi loyihalarning amalga oshirilishi sanoat salohiyatining mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda.

Investitsion faollik tahlili ham hudud iqtisodiyotida ijobiy dinamikani namoyon etadi. Xususan, asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmi sezilarli darajada oshgan. 2025-yilning birinchi choragida investitsiyalar o'sish sur'ati 120,6 foizni tashkil etdi. Ushbu investitsiyalarning asosiy qismi energetika, qurilish materiallari sanoati va infratuzilma loyihalariga yo'naltirilgan.

Viloyatning geostrategik joylashuvi, tabiiy resurslari va transport-logistika imkoniyatlari iqtisodiyotning drayver tarmoqlarini rivojlantirish uchun muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Ayniqsa, xalqaro transport yo'laklari bilan bog'liq loyihalar hamda transchegaraviy savdo hajmining ortishi mintaqaning iqtisodiy salohiyatini yanada kuchaytirishga xizmat qilmoqda (1-jadval).

1-jadval. Surxondaryo viloyatining asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari (2023-2025-yillar)¹

Ko'rsatkichlar	2023	2024	2025
YaHM hajmi (trln so'm)	52.4	59.8	66.2
YaHM o'sish sur'ati (%)	105.2	105.8	106.6
Sanoat mahsulotlari hajmi (%)	105.0	107.2	109.3
Qishloq xo'jaligi (%)	106.4	104.5	103.8
Xizmatlar sohasi (%)	103.0	112.5	114.1

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, viloyat iqtisodiyotida xizmatlar va sanoat tarmoqlarining ulushi bosqichma-bosqich ortib bormoqda. Bu esa iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish jarayonlari jadallashayotganidan hamda mintaqada yangi drayver yo'nalishlar shakllanayotganidan dalolat beradi.

Surxondaryo viloyati uchun yashil iqtisodiyotga o'tishning eng muhim yo'nalishlaridan biri qayta tiklanuvchi energetikani rivojlantirish hisoblanadi. Hududda yil davomida quyoshli kunlar sonining 300 kundan ortiq bo'lishi quyosh fotoelektr stansiyalarini qurish uchun qulay tabiiy sharoit yaratadi.

Hozirgi kunda Sherobod tumanida quvvati 457 MVt bo'lgan yirik quyosh fotoelektr stansiyasi loyihasi amalga oshirilmoqda. Mazkur loyiha nafaqat mintaqaning elektr energiyasiga bo'lgan ehtiyojini qoplash, balki ekologik barqarorlikni ta'minlashda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, loyiha orqali yiliga katta hajmdagi zararli gazlarning atmosferaga chiqishi sezilarli darajada kamaytirilishi kutilmoqda.

Shuningdek, hududda kichik va mikro gidroelektrostansiyalar tarmog'ini kengaytirish bo'yicha ham izchil ishlar olib borilmoqda. Jumladan, Surxondaryo daryosi va mavjud kanallarda umumiy quvvati 183 MVt bo'lgan kichik gidroelektrostansiyalar faoliyati yo'lga qo'yilgan. Bu esa energiya manbalarini diversifikatsiya qilish va hududning energetik xavfsizligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Yashil iqtisodiyotning yana bir muhim drayveri agrosanoat sohasida resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etish bilan bog'liqdir. Viloyatda tomchilatib sug'orish tizimi joriy etilgan maydonlar hajmi 2025-yilga kelib 25 foizga oshdi. Mazkur texnologiya suv resurslaridan samarali foydalanish imkonini berib, suv taqchilligi sharoitida ham barqaror hosildorlikni ta'minlashga xizmat qilmoqda.

Olingan natijalar Surxondaryo viloyati iqtisodiyotining tarkibiy jihatdan transformatsiyalanayotganini tasdiqlaydi. Garchi qishloq xo'jaligi yetakchi tarmoq bo'lib qolayotgan bo'lsa-da, uning o'sish sur'atlari sanoat va xizmat ko'rsatish sohaslariga nisbatan biroz pastroq bo'lmoqda. Bu esa mintaqaning bosqichma-bosqich industrial-agrar modelga o'tayotganidan dalolat beradi.

¹ Muallif ishlanmasi

Drayver tarmoqlar sifatida belgilangan logistika va energetika yo'nalishlarining rivojlanishi qo'shni Afg'oniston bilan savdo-iqtisodiy aloqalarni yangi bosqichga olib chiqish imkonini bermoqda. Xususan, Termiz Cargo Centre logistika markazi faoliyati mintaqaviy eksport hajmining 2025-yilda 86,2 foizga oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Bu esa Surxondaryoning xalqaro transport-logistika tizimidagi ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatadi.

Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida iqtisodiy boshqaruv tizimlarini raqamlashtirish, zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini joriy etish hamda kadrlar malakasini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, quyosh panellari va energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish uchun imtiyozli kreditlar hamda moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Shuningdek, mintaqada demografik o'sish sur'atlarining yuqoriligi ham iqtisodiy rivojlanish jarayonlariga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Aholi sonining 3 milliondan oshgani mehnat bozoridagi talabni kuchaytirib, yangi ish o'rinlarini yaratishni dolzarb vazifaga aylantirmoqda. Shu nuqtai nazardan, yangi ish o'rinlarini aynan yashil iqtisodiyot, xizmatlar sohasi va innovatsion tarmoqlar hisobiga kengaytirish muhim strategik yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, Surxondaryo viloyatining barqaror rivojlanishi ekologik xavfsizlik va iqtisodiy samaradorlik o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash bilan chambarchas bog'liqdir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarni chiqarish mumkin.

Birinchidan, Surxondaryo viloyati iqtisodiyoti barqaror o'sish trayektoriyasiga ega bo'lib, yalpi hududiy mahsulotning o'sish sur'ati 6,6 foizni tashkil etmoqda. Bu esa hudud iqtisodiy faolligining izchil rivojlanayotganidan dalolat beradi.

Ikkinchidan, mintaqaning asosiy drayver tarmoqlari sifatida qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish sohasi hamda qayta tiklanuvchi energetika yo'nalishlari namoyon bo'lmoqda. Mazkur tarmoqlar iqtisodiy o'sish, bandlikni ta'minlash va investitsion faollikni oshirishda muhim rol o'ynamoqda.

Uchinchidan, yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish, xususan, Sherobod quyosh fotoelektr stansiyasi kabi yirik loyihalarni amalga oshirish mintaqaning energetik mustaqilligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, ekologik barqarorlikni mustahkamlash va uglerod chiqindilarini kamaytirishda ham ushbu loyihalarning ahamiyati katta.

To'rtinchidan, logistika salohiyatidan samarali foydalanish tashqi savdo aylanmasining sezilarli darajada oshishiga zamin yaratdi. Xususan, eksport hajmining 86,2 foizga ortgani Surxondaryoning xalqaro transport va savdo tizimidagi o'rni mustahkamlanayotganini ko'rsatadi.

Barqaror rivojlanishni ta'minlash maqsadida quyidagi tavsiyalarni amalga oshirish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

1. Agrosanoat klasterlarida yashil texnologiyalarni, jumladan, tomchilatib sug'orish tizimlari va bioo'g'itlardan foydalanishni kengaytirish;
2. Mintaqada qayta tiklanuvchi energetika qurilmalariga xizmat ko'rsatuvchi malakali mutaxassislarni tayyorlash tizimini rivojlantirish;
3. Kichik biznes subyektlarining energiya samaradorligini oshirish maqsadida subsidiya va imtiyozli moliyalashtirish mexanizmlarini kengaytirish;
4. Termiz shahrini Markaziy Osiyoning yirik logistika va savdo markazlaridan biri sifatida rivojlantirish bo'yicha strategik loyihalarni davom ettirish.

Umuman olganda, mazkur chora-tadbirlarni izchil amalga oshirish Surxondaryo viloyatining iqtisodiy raqobatbardoshligini oshirish, investitsion jozibadorligini kuchaytirish hamda uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022-yildagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni, <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 16.02.2023-yildagi "2023-yilda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini va energiya tejovchi texnologiyalarni joriy etishni jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-57-sonli qarori, <https://lex.uz/uz/docs/-6385716>
3. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Surxondaryo viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari to'plami. — Toshkent, 2024.
4. Mustafoqulov Sh. Mintaqa iqtisodiyotining investitsion jozibadorligi. — T.: Iqtisod-moliya, 2017.
5. Zaripova M. Hududiy iqtisodiy o'sish omillarining ekonometrik tahlili: Surxondaryo viloyati misolida. // ResearchGate, 2025.
6. Xo'jamqulov B. Surxondaryo viloyatida qishloq xo'jaligi rivojlanishining istiqbollari. // CyberLeninka, 2024.

7. Jeffrey Sachs. The Age of Sustainable Development. – Columbia University Press, 2015.
8. Berkinov B.B. Mintaqaviy iqtisodiyot. Darslik. – T.: Aloqachi, 2020.
9. Surxondaryo viloyati statistika boshqarmasi. Surxondaryo raqamlarda statistik to'plami. – Termiz, 2023.
10. Robert Solow. A Contribution to the Theory of Economic Growth. // Quarterly Journal of Economics, 1956.
11. Ernst Ulrich von Weizsäcker. Factor Five: Transforming the Global Economy through 80% Improvements in Resource Productivity. – Earthscan, 2009.
12. [Review.uz](#). Surxondaryo viloyatining 2025-yil asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili. – 2026.
13. United Nations Development Programme. Investment Guide to Surkhandarya Region. – Tashkent, 2019.
14. [Stat.uz](#). Hududlar statistikasi: Surxondaryo viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy holati. – 2026.
15. [Zenodo.org](#). Surxondaryo viloyati iqtisodiyoti o'sishiga ta'sir etuvchi omillarning regression tahlili. – 2024.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
